

Het invoeren van een koningin (4)

In de drie voorafgaande artikelen is gesproken over het invoeren van koninginnen in een moerloos volk of een volk met een slechte koningin. In dit artikel ga ik in op een aantal oorzaken van moerloosheid.

Oorzaken van moerloosheid

Wanneer in een volk gedurende de zwermtijd een jonge koningin is uitgelopen, beweegt deze zich al tutend over de raten. Het is zaak, dat de imker dan op tijd is om de overgebleven moerdoppen te verwijderen. Na enige tijd wordt de jonge koningin door darren bevrucht en herneemt het leven in de bijenkolonie zijn gewone gang. Maar er zijn diverse oorzaken waardoor in een volk een koningin verloren kan gaan. Zo kan het gebeuren, dat een imker een volk dat pas een jonge koningin heeft gaat inspecteren voordat het broed van de oude moeder is uitgelopen. Een volk verdraagt dergelijke inspecties vaak niet en reageert op de inbreuk door de nieuwe koningin in te ballen. Een koningin overleeft een dergelijke aanval meestal niet en komt door verstikking om het leven. Het kan ook gebeuren, dat de koningin niet van een bruidsvlucht terugkeert. Zij kan zijn overvallen door plotseling opkomend slecht weer of gewoon door een vogel zijn opgegeten. Een jonge koningin maakt voordat zij op bruidsvlucht gaat verschillende oriënteringsvluchten, niettemin kan het voorkomen dat zij zich bij terugkomst van een vlucht in de kast vergist en wordt afgestoken door voor haar vreemde bijen. Zo gebeurt het ieder jaar weer dat een aantal jonge moeren niet zover komt dat zij in het volk waarin zij zijn geboren eitjes gaan leggen. Wanneer een koningin niet van haar bruidsvlucht is teruggekeerd, gaan de bijen zich na enige tijd moerloos voelen. De imker kan dan een onrustig gedrag rond het vlieggat waarnemen. Hij ziet veel bijen die in snel tegen de kast omhoog lopen.

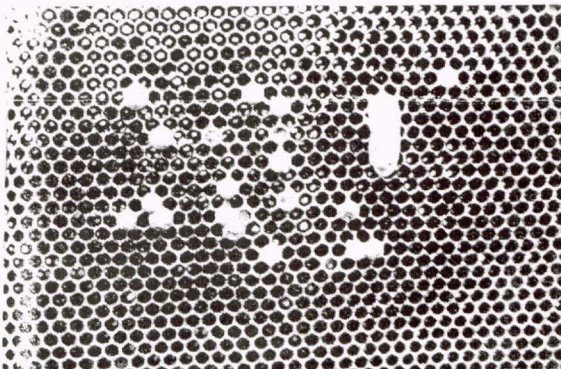
Slecht bevruchte koningin

Om 'moerloos' te zijn, hoeft echter niet altijd de koningin uit het volk te zijn verdwenen. Zij kan nog in een volk verblijven maar niet of in onvoldoende mate zijn bevrucht. Dit kan gebeuren wanneer zij in de periode dat zij bevrucht had moeten worden niet of in onvoldoende mate heeft kunnen uitvliegen door slechte weersomstandigheden. Zo'n koningin zal na verloop van tijd toch eitjes gaan leggen die uiteraard onbevrucht zijn. Dit kan bedrieglijk zijn. Het is aan

deze eitjes niet te zien dat zij afkomstig zijn van een darrebroedige moeder. De eitjes liggen bovendien mooi regelmatig verdeeld in de cellen, zodat alles in orde lijkt. Pas in het larvenstadium is te zien dat dit niet zo is.

Bultbroed

Niet alleen gedurende de zwermtijd kunnen bijen koninginncellen bouwen. Het komt ook voor dat zij buiten deze periode doppen aanzetten. Dit is een teken dat er iets met de koningin aan de hand is. Vaak wordt dan een oude koningin door een jonge moeder vervangen. Omdat het een gebeurtenis in het volk is waarbij het volk niet zwermt, spreekt de imker van een 'stille moederwisseling'. Een dergelijke wisseling van koningin kan zoals gezegd ook buiten de zwermperiodes plaatsvinden. Gebeurt dit in het vroege voorjaar of laat in het seizoen, dan zijn er geen darren aanwezig om de jonge koningin te bevruchten. Het gevolg zal dan ook zijn, dat er onbevruchte eitjes worden afgezet. Omdat een volwassen darrenlarf groter is dan zijn vrouwelijke collega, past deze niet in een werkbijcel waarin de moeder het eitje heeft gelegd. De bijen gaan de wanden van dergelijke cellen dan wat hoger optrekken en voorzien deze van een bol dekseltje. De imker spreekt in dit geval van bultbroed. Wanneer een imker dit alles constateert blijft hem in het voor- en najaar niet veel anders over dan zo'n volk met een andere moeder te verenigen.
(wordt vervolgd)

Bultbroed waarop een redcel is opgetrokken